Urquell-panimon koristeellinen portti johdattaa ”linnan”pihalle, jossa järjestetään nykyisin erilaisia tapahtumia.

TSEKKI: Linnoja, kartanoita ja kuohuvaa olutta

10.12.2024 13.12

Tšekki on paljon muutakin kuin monien jo hyvin tuntema, ihastuttava Praha. Satakunta kilometriä sieltä lounaaseen sijaitsee oluestaan kuuluisa ”pilsneri” -kaupunki Pilsen*, jota ympäröivä alue voi ylpeillä lukuisilla upeilla kartanoillaan ja linnoillaan.

Teksti ja kuvat Marja-Liisa Kinturi

Oluenvalmistuksen perinteet Pilsenissä ulottuvat 1200-luvun lopulle, jolloin kuningas myönsi muutamille porvaristaloille oikeuden oluenvalmistukseen. Laatu ei kuitenkaan vastannut odotuksia. Historia kertoo, että tympääntyneet kaupunkilaiset kärräsivät 36 oluttynnyriä torille ja kaatoivat niiden sisällön protestina maahan.

Laadukkaamman oluen toivossa kaupunkiin palkattiin sitten oma olutmestari, Josef Groll, valmistamaan parempilaatuista tai vähintäänkin juotavaksi kelpaavaa olutta.

Tuore olutmestari kääri hihansa ja lokakuussa 1842 uusi Pilsnerin lager-olut oli valmista maistettavaksi. Menestys oli niin huikea, että panimomestari itsekin taisi hämmästyä.

Nyt 180 vuotta myöhemmin, Pilsenin olut on maailmankuulua, ja sitä valmistetaan edelleen perinteikkäässä Pilsner Urquell -panimossa aivan kaupungin sydämessä.

Ei siis ihme, että olutperinteet näkyvät kaupungissa vahvoina – pienpanimoita on varsinkin kaupungin vanhassa osassa lähestulkoon jokaiselle omansa. Yksi ehkä tunnetuimpia on Klub Malych Pivovaru, jonka valikoima käsittää kymmenen omaa erilaista olutlajia, ja ruokalista pursuilee perinteisen tuhteja tšekkiläisiä herkkuja.

Kirkko keskellä kylää

Pilsenin kaupungin vanhan osan talot ovat koristeellisia ja monin paikoin kauniin pastellisävyisiä. Tasavallan aukion keskellä kohoaa jyhkeä, kolmilaivainen Pyhän Bartolomeon katedraali. Sen lähellä maassa kiiltelee pari pronssista muistolaattaa, joissa on tankin telaketjujen painauma muistona elokuun 1968 synkistä tapahtumista. (Tšekkoslovakian miehitys 20.–21. elokuuta 1968 oli seurausta maan yrityksestä vapautua stalinismista ja löytää itsenäisempi rooli Neuvostoliiton johtamassa kommunistisessa blokissa kylmän sodan aikana. Wikipedia) Muistopäivänä laattojen ympärille on tuotu maan kansallisvärit toistavia punaisia, sinisiä ja valkoisia kukkia.

Tunnetun kirjailijan Jaroslav Pleskalin pronssiset satuhahmot juttelivat kuumuudesta välittämättä puistokäytävän reunalla.

Katedraalin toisella puolella moderni suihkulähde neliskulmaisine pronssiputkineen sylkee raikasta vettä alla oleviin altaisiin.

Ympäristön vanhat talot on restauroitu huolella ja maalattu hempeän pastellinvärisiin sävyihin, ilmeisesti alkuperäistä väripalettia noudattaen.

Kaupungin puistot olivat elokuussa uhkeimmassa kukkaloistossaan ja suihkulähteet vilvoittivat poikkeuksellisen kovassa helteessä.

Hiukan syrjässä kaupungin vanhasta keskustasta puiston pikkutie noudattaa mutkittelevaa joenuomaa, joka tarjoaa sorsille ja muille vesilinnuille viihtyisän ympäristön, ja lasikuidusta valmistetut värikkäät jättiläisten päät hauskuuttavat lapsia.

Kesän (2022) kuumuus näkyi myös kaupungin virkistyskeitaana tunnetuissa pienissä järvissä, joiden vedenpinta oli poikkeuksellisen alhaalla. Sen verran niissä kuitenkin riitti vielä vettä, että kaupunkilaisten iloksi uiminen ja suppailu sujuivat.

Kumpuileva maasto ja hyvin hoidetut metsät
Pilsenin kaupungin ja koko Böömin alueen tunnusmerkkejä ovat kumpuilevat vuoret sekä polveilevat niityt ja pellot, joiden välissä virtaa rauhallisia jokia. Tie sukeltaa välillä keskelle mänty- ja lehtimetsiä. Suomalaisin silmin ne näyttävät erinomaisen hyvin hoidetuilta!

Menneen ajan loistoa
Täältä, rehevän keskieurooppalaisen luonnon keskeltä löytyy upeita kartanoita ja linnoja, joita pyritään korjaamaan ja palauttamaan entiseen loistoonsa, monet paljolti UNESCOn avustuksella. Tällaisen kulttuuriperinnön säilyttäminen ansaitsee hatunnoston.

Kiemurtelevien teiden, mänty- ja lehtimetsien ja elokuussa suurelta osin korjattujen vilja- ja maissipeltojen takaa Manětinin kylän halkovalta tieltä avautuu näkymä Manětinin kauniiseen 1600-luvun barokkilinnaan, joka nousi kirjaimellisesti tuhkasta rajun tulipalon jälkeen 1712. Huoneissa kierrellessä katse kiinnittyy kauniisiin kattomaalauksiin, täytettyihin haukkoihin ja muihin lintuihin kirjahyllyjen päällä sekä tietysti ovensuussa vieraita tervehtivään, samoin täytettyyn, haikaraan!

Ajan tavan mukaan ilmeisesti koko suku on ikuistettu pönäköissä juhlapuvuissaan lukemattomiin, maalauksiin.
Erityisen upea on juhlasalin kattomaalaus, ja kokonaisvaikutelmaa täydentävät punaisella verhoillut tuolit sekä keskikäytävän punainen matto. Sitä saa turistikin astella!
Ruokasalin seinillä isokokoiset maalaukset kertovat naisista arkiaskareissa ja miehistä (ilmeisesti!) kantapubissaan.

Kartanon parvekkeelta avautuu näkymä geometrisesti muotoiltuun puutarhaan, joka hehkui elokuun auringossa ja lämmössä uhkeimmillaan.
Kartanon lähellä on lounaspaikaksi sopiva Rudolfin pubiravintola, jonka hirvieläinten sarvista muotoillut tuolien selkänojat ovat hämmästyttävä näky!

Luostari, sairaala, apteekki ja hienot kattomaalaukset!
Plasyn benediktiiniluostarin historia ulottuu 1100-luvulle, mutta toisen maailmansodan aikana se sai kansallistettuna eli valtion haltuun otettuna tarjota majapaikan puna-armeijalle. Tänä aikana monia arvokkaita esineitä lähti ”mieron tielle”.

Restaurointityöt pääsivät hiljalleen käyntiin 1970-luvulla, mutta vasta vuonna 1995 luostari julistettiin kansalliseksi monumentiksi.
Pitkän, yli 60-metrisen käytävän upeat kattomaalaukset ovat J.A. Pinkin toteuttamia. Kappelin naulakossa roikkuvat valkoiset kaavut muistuttavat elävästi ankarista luostariajoista. Täällä toimi myös sairaala, ja sairaala-apteekin lääkelaatikot kertovat värikkäästi niihin säilötyistä lääkeyrteistä. Luostarin sisäpihalla kunnostustyöt ovat edelleen käynnissä ja kaikesta päätelleen työtä riittää vielä toviksi.

Plasyn luostarin sairaalan lääkeyrtit säilöttiin kauniisiin laatikoihin.

Plasyn luostarin kattomaalaukset ovat upeita.

Barokkiajan helmi Mariánska Týnice
Paras ja komein viimeiseksi! Mariánska Týnice on Pilsenin alueen barokkiajan helmi, polveileva ja koristeellinen puna-valkoinen luostari, jonka koristeelliset ovet toivottavat vieraat tervetulleiksi. Palatsiin kuuluu myös kreikkalaisen ristin muotoa noudattava kirkko. Koko rakennus jäi enemmän tai vähemmän heitteille sen jälkeen, kun siinä toiminut luostari 1700-luvun lopulla lakkautettiin. Viimein tammikuussa 1920 osa kirkosta romahti, ja monista yrityksistä huolimatta myös kupolin lounaisosa rojahti maahan yhdeksän vuotta myöhemmin 1929.

Nyt kupolit ovat taas paikoillaan, eikä romahdusvaaraa enää ole! Pääsalia kiertävillä käytävillä kerrotaan valokuvin ja tekstein rakennuksen vaiheista ja korjaamisesta vuosina 1920–2020. Sadan vuoden uuttera työ kiittää tekijöitään. Mariánské Týnice on tänä päivänä raikas ja upea vierailukohde.

Ei linna vaan linnoitus!
Aivan samaan luokkaan ei yllä Krasovin linna, mutta annettakoon anteeksi, sillä se onkin oikeastaan linnoitus 1200-luvulta ja tähän päivään mennessä jo aika heikossa hapessa. Joenmutkassa korkealla kalliolla se kuitenkin katselee tyynenä melojia ja retkeilijöitä joella alapuolellaan. Näköala on huimaava. Sitä sulatellessa on aika astella metsäistä tietä takaisin autolle ja palata Pilsenin kaupunkiin.

Paluumatkalla on tilaisuus poiketa vielä ihmettelemään Pilsenin lähistöllä sijaitsevaa valtavaa kaoliinikaivosta, jättimäistä avolouhosta, jonka savi on posliinin tuotannossa tarvittavaa raaka-ainetta. Täältä Pilsenistä kaivettua kaoliinia käytetään ennen kaikkea saniteettikalusteiden tuotannossa.

Lisätietoja osoitteesta
www.visitpilsen.eu, www.turisturaj.cz

Plasyn luostari on vaikuttava!

Olutta sen olla pitää!

Marianska Tynicen rauhallinen pääsali.

Marianska Tynicen kaunista sisäpihaa.

Marianska Tynice kaikessa komeudessaan.

Manetinin linnapiha.

Manetinin linna ja linnanpiha

Manetinin kartanon puisto.

Manetinin kartanon maalaukset kertovat aikalaisten elämästä.

Manetinin jyhkeä barokkilinna.

Manetinin kartanon salin kattomaalaus on mykistävän upea ja punaisella matolla saavat turistitkin astella.

Rudolfin pubin tuolit ovat perin erikoisia ja seiniä koristavat metsästysaiheiset kuvat ja täytetyt hirvieläinten päät. !

Berounka-joki sopii hyvin melomiseen.

Krasovin linnan maisemia ilmestyi ihailemaan myös parrakas nuori mies Korpiklaani-paidassaan. Paidan selkäpuolella hän mainosti ”Tuhansien juomien maata”, ”Land of a Thousand Drinks”! Korpiklaani-niminen bändi oli kuulemma ollut taannoin esiintymässä Pilsenissä, ja sieltä tämä korpikuusen kyyneleitä ilmeisesti markkinoiva paita oli.